

**Toespraak Huub Jaspers (adjunct-eindredacteur Argos)
bij de uitreiking van de Lira Scherpenzeel Prijs 2016**

Welke Nederlandse journalist reist met een echte onderzoeksjournalistieke vraagstelling naar Afrika? Welke Nederlandse journalist gaat uitgerekend naar Djibouti? Een onaantrekkelijke bloedhete zandbak in een door armoede en oorlog geteisterde regio, ingekneld tussen Eritrea, Ethiopië en Somalië. Een van de kleinste landen bovendien op het Afrikaanse continent. Maar tegelijk het land met de grootste Amerikaanse militaire basis. Met drone-aanvallen cruciaal in de War on Terror. Welke journalist weet binnen enkele dagen tijd het vertrouwen te winnen van Amerikanen die op die basis werken, stort zich met hun in het nachtleven van Djibouti stad, maakt geheime geluidsopnames in dubieuze bars en neemt een jonge prostituee mee naar haar kamer om uit te vinden wat er waar is van de verhalen over seksueel misbruik van minderjarige meisjes? Welke journalist verzamelt na terugkomst van een dergelijk avontuur vervolgens meer dan honderd mensenrechtenrapporten en gaat die vervolgens minutieus doorspitten op aanwijzingen voor mensenhandel?

Die journalist heet Sanne Terlingen. Ze zit hier in de zaal. Ik wil niet uitgemaakt worden voor seksist. Anders zou ik zeggen: die kleine blonde vrouw met die onschuldige, meisjesachtige glimlach. Maar oh wat heeft ze het, staat u mij deze Duitse uitdrukking toe, “faustdick hinter den Ohren”. Ze is slim, analytisch, gedreven, moedig, vasthoudend, eigenwijs en tegelijk nieuwsgierig en ‘open minded’. En ja ze is ook uitgerust met een aanstekelijke, natuurlijke vriendelijkheid, waarmee ze mensen voor haar zaak weet te winnen en te binden.

Terlingen was een van de eerste Nederlandse journalisten die, toen de enorme stroom Eritrese vluchtelingen op gang begon te komen, afreisde naar Zuid-Italië.

Ze begeleidde groepjes jonge mannen op hun weg naar Noord-Italië en verder naar Parijs, richting België, Nederland of Duitsland. Niet een keer maar verschillende keren. Ze reisde met die mannen mee in de trein, at met ze op straat en sliep in geïmproviseerde onderkomens. Dat werd een indrukwekkende reportage. Vervolgens stuitte Terlingen op het verhaal dat een aantal Eritrese tolken die voor de IND werken banden onderhouden met het dictatoriale regime van Eritrea, het regime waar al deze mensen juist voor op de vlucht slaan. Aanvankelijk ontkende de staatssecretaris botweg. Maar na wederom een nieuw verhaal van Terlingen met nieuw bewijsmateriaal en een tweede reeks Kamervragen liet de IND in het geheim een onderzoek uitvoeren, werden enkele van de verdachte tolken op non-actief gesteld en stelde de IND zelfs een nieuwe gedragscode op. Ondanks een intimiderende campagne op social media en een claim van 111.000 Euro ging Terlingen door. Met een groot verhaal van ‘The Guardian’ als gevolg.

Ik heb gezien hoe Sanne haar veiligheid voorbereidde toen ze naar Djibouti reisde. Een land met een repressieve regering, die niet houdt van pottenkijkers, waar journalisten zich niet vrij kunnen bewegen en waar ze zonder toestemming van de overheid zeker geen opnames mogen maken en waar ook geen ongecensureerd internet beschikbaar is. Niet alleen de autoriteiten van Djibouti houden dit nauwlettend in de gaten, maar ook de Amerikaanse geheime diensten. Hoe zou Sanne haar stiekeme geluidsopnames ongeschonden door de douane krijgen? Ze vroeg en kreeg gedetailleerd advies van een in digitale beveiliging gespecialiseerde organisatie in Berlijn. Die wilden haar een speciaal beveiligde satelliettelefoon meegeven. Maar dat vond Sanne een veel te groot en opvallend apparaat. Ze maakte haar eigen veiligheidsplan en bedacht slimme trucs – die ik niet kan onthullen - om de geluidsopnames het land uit te smokkelen.

Ik leerde Sanne kennen toen ze als gast op een Argos-redactievergadering kwam. Ze had een tip van een vreemdelingenadvocaat gekregen over de mysterieuze verdwijning van een Eritreer uit een asielzoekerscentrum die twee weken later dood in Duitsland werd gevonden, hangend aan een boom in een park in Bremen. Sanne vroeg of er iemand was die dit verhaal samen met haar zou willen uitzoeken. Ik stak mijn vinger op. En dat heb ik geweten. Sanne nam me op sleeptouw. Ruim anderhalf jaar hebben we intensief samengewerkt aan het onderzoek naar de dood van Kahsay Mekonen. Elk spoor hebben we nagetrokken. De speurtocht bracht ons van Eritrea, via Israel en Italië naar Nederland en uiteindelijk naar Duitsland. Daar vonden we de boom waaraan hij hangend werd gevonden, met daaraan nog een stuk van zijn riem. We interviewden de verantwoordelijke officier van justitie en allerlei deskundigen. We speurden getuigen op. We bemachtigden het Duitse politiedossier, compleet met foto's, processen verbaal, autopsierapport, en met daarin ook een geheim tapverslag van de Nederlandse recherche. We postten een halve dag op een parkeerplaats voor de ingang van een gebouw om een cruciale getuige op te wachten, die aanvankelijk niet met ons wilde praten. En we waren avondenlang te gast bij Tarreke Tuquabo en zijn gezin in de Bijlmer, waar we op Eritrese koffie getrakteerd werden en op maaltijden die we ook als we met zijn tienden waren verschenen niet op hadden gekregen. Uiteindelijk hebben we zelfs - dit is geen grapje – zijn pincode achterhaald.

Ik herinner me nog heel goed het allereerste moment waarop ik onder de indruk raakte van Sanne's durf en overtuigingskracht. Ze kwam me vertellen hoe ze te weten was gekomen welke telefoongesprekken Kahsay Mekonen de dagen voor zijn verdwijning had gevoerd. Op dat moment was voor mij duidelijk: we gaan alles uit de kast halen om dit geval te onderzoeken. En daar heb ik geen spijt van gekregen. Het heeft geleid tot meerdere reeksen van Kamervragen in Nederland en Duitsland, tot drie reportages op de Duitse televisie, tot de instelling van een

nieuw politieonderzoeken, tot een presentatie op de wereldconferentie van onderzoeksjournalisten in Lillehammer die wij samen mochten verzorgen. En natuurlijk tot – en daar is Sanne vanavond terecht voor genomineerd – een groot verhaal in het OneWorld Magazine, een prachtige speciale website en een – al zeg ik het zelf – spannende Argos-radiouitzending.

Sanne Terlingen is een van de meeste getalenteerde journalisten die ik ooit in mijn toch al wat langer durende journalistieke loopbaan ben tegengekomen. Ze is pas 31 jaar – sorry Sanne dat ik je leeftijd verklap - en heeft nog vele prachtige journalistieke projecten voor zich. Ze gaat het nog ver schoppen. Ik ben blij dat niet alleen ik dit zie, maar dat u, geachte jury, Sanne Terlingen hier op deze mooie avond genomineerd heeft voor de Lira Scherpenzeel Prijs 2016.

Huub Jaspers, Amsterdam 26 mei 2016